

H Ä F T E 8 X

## LITTERATUR

Det här häftet innehåller en kort berättelse. Läs berättelsen noggrant och med eftertanke innan du fortsätter med frågorna i anslutning till den.

Läs frågorna noga och besvara dem så omsorgsfullt du kan. Frågorna föregås av instruktioner som du skall följa. Alla svar skall markeras på svarskortet. Du behöver inga andra papper.

Om du har några frågor, så ställ dem till provledaren.

ATT BRUKA VÅLD

William Carlos Williams

ATT BRUKA VÅLD

Det var nya patienter, det enda jag visste om dem var att de hette Olson. Snälla doktorn, kom så fort Ni kan, min dotter är mycket sjuk.

5 När jag kom fram, togs jag emot av modern, en storväxt förskrämd kvinna, som såg mycket ren ut och som med ursäktande åtbörder bara sade: Är det doktorn? och släppte in mig. In här, tillade hon. Doktorn får ursäkta, vi har henne i köket där det är varmt. Det är mycket fuktigt här ibland.

10 Barnet var påklätt och satt i sin fars knä vid köksbordet. Han gjorde en ansats att stiga upp men jag gav honom ett tecken att han inte skulle bry sig om det, tog av mig överrocken och började se efter hur läget var. Jag kunde se, att alla tre var mycket nervösa och granskade mig misstänksamt från huvud till fot. Som så ofta händer i såna här fall, tänkte de inte tala om mer för mig än de måste; det var min sak att tala om för dem; det var därför som de var beredda att betala mig tre dollar.

20 Barnet riktigt slukade mig med sin kalla, stadiga blick och hennes ansikte var helt uttryckslöst. Hon rörde sig inte och verkade lugn under ytan, en ovanligt tilldragande liten varelse, och såg ut att vara stark som en häst. Men hon var röd i ansiktet, hon andades häftigt, och jag förstod, att hon hade hög feber. Hon hade massor av grant blont hår. Ett av de där praktbarnen som man ofta ser i reklambroschyrer och i söndagstidningarnas bildbilagor.

25 Hon har haft feber i tre dar, började pappan, och vi vet inte vad det kommer sig av. Min fru har gett henne pulver och sånt, ni vet, som folk gör, men det har inte hjälpt. Och det är mycket sjukt här i kring. Så vi tänkte liksom att det var bäst att ni fick titta på henne och tala om för oss vad det är för fel.

Såsom läkare ofta gör, provade jag med en fråga för att få en utgångspunkt. Har hon haft ont i halsen?

30 Föräldrarna svarade med en mun, Nej ... Nej, hon säger, att hon har inge ont i halsen.

Har du ont i halsen? tillade modern vänd till barnet. Men flickans ansiktsuttryck ändrades inte och hennes blick lämnade inte mitt ansikte.

35 Har ni sett efter?

Jag har försökt, sade mamman, men jag kunde inte se nåt.

Nu var det så att vi den månaden hade haft ett antal difterifall i den skola som barnet gick i och det var uppenbart, att vi alla tre tänkte på det, fast ingen än så länge nämnt det.

40 Jaha, sa jag, ska vi ta oss en titt på halsen först. Jag log på mitt bästa doktorssätt, frågade efter barnets förnamn och sa sedan: Seså, Mathilda, gapa, så jag får titta dej i halsen.

Den gubben gick inte.

45 Seså, lirkade jag med henne, gapa bara ordentligt, så att jag får titta efter. Se, sa jag, och höll upp handflatorna mot henne, jag har ingenting i händerna. Gapa bara och låt mej titta.

En sån snäll farbror, insköt mamman. Tänk va snäll han är mot dej. Gör nu snällt vad han ber dej om. Han kommer inte att göra dej illa.

50 Jag skar tänderna av ilska. Om de bara ville låta bli att använda uttrycket "göra illa" skulle jag kanske komma någonstans. Men jag lät dem inte störa eller jäkta mig utan talade stillsamt och sakta till barnet och närmade mig henne igen.

55 Då jag flyttade stolen lite närmare, sträckte hon plötsligt ut båda händerna med en kattlik rörelse och försökte instinktivt klösa mig i ögonen. Och det var på vippen att hon lyckades, ja, hon slog av mig glasögonen och de föll, fast utan att gå sönder, flera meter bort på köksgolvet.

60 Både fadern och modern blev kolossalt generade och bad om ursäkt till övermått. Din stygga flicka, sa mamman och tog tag i hennes ena arm och skakade henne. Titta vad du har gjort. Den snälla farbrorn ...

65 För guds skull, avbröt jag. Säj inte till henne att jag är en snäll farbror. Jag är här för att titta henne i halsen för att se om hon kanske har difteri och kanske kan dö av det. Men det bryr hon sig inte om. Hör på, sa jag till barnet, vi måste se dig i halsen. Du är gammal nog att förstå vad jag säger. Vill du nu öppna munnen självmant eller måste vi öppna den åt dig?

70 Inte en rörelse. Inte ens någon ändring i ansiktsuttrycket. Men hennes andetag kom snabbare och snabbare. Sen började striden. Jag var tvungen att göra det. Jag måste ta ett prov i halsen för hennes egen skull. Men först sa jag till föräldrarna, att de själva fick bestämma. Jag förklarade risken men sa, att jag inte skulle envisas med att företa en undersökning av halsen om det var så att de var villiga att ta ansvaret.

75 Om du inte gör som doktorn säger, måste du till sjukhus, varnade mamman henne strängt.

80 Så därja! Jag kunde inte låta bli att le inom mig. Jag hade ju redan blivit förtjust i den vildsinta ungen, för föräldrarna kände jag bara förakt. I den följande striden blev de allt fegare, alltmer kuvade och utmattade, medan hon på grund av skräcken för mig verkligen nådde svindlande höjder i en rasande och vanvettig kraftansträngning.

85 Fadern gjorde vad han kunde, och han var en stor karl, men det att hon var hans dotter, att han skämdes över hennes uppförande och att han var rädd för att göra henne illa kom honom gång på gång att släppa henne i det kritiska ögonblicket då jag just trodde jag skulle lyckas. Jag kunde ha mördat karln. Men hans fruktan att hon kanske hade difteri kom honom att be mig att fortsätta, fortsätta fast han själv var svimfärdig, medan mamman flyttade sig fram och tillbaka bakom oss och höjde och sänkte armarna i ångest och fruktan.

Ta henne i knät framför er, sa jag, och håll fast hennes handleder.

90 Men så snart han gjort det hävde barnet upp ett skrik. Låt bli, du gör mig illa. Släpp mina händer. Släpp dem, säger jag. Och så skrek hon, skrämmande, hysteriskt. Sluta! Sluta! Ni mördar mej!

Tror doktorn att hon står ut med det? frågade mamman.

Försvinn, sa mannen till frun. Vill du att hon ska dö i difteri?

95 Seså, håll henne, sa jag.

Jag tog tag i barnets huvud med vänster hand och försökte få in träspateln mellan tänderna. Hon kämpade emot, förtvivlat, med hopbitna tänder. Men nu hade jag också blivit rasande - på ett barn. Jag försökte hålla mig lugn men jag kunde inte. Jag vet hur man gör för att komma åt att undersöka halsen på någon. Och jag gjorde mitt bästa. När jag slutligen fått in träspateln bakom kindtänderna och själva spetsen in i munhålan, öppnade hon munnen ett ögonblick, men innan jag hann se någonting knep hon ihop munnen igen och förvandlade spateln till flisor med tänderna, innan jag hann få ut den igen.

105 Skäms du inte, skrek mamman åt henne. Skäms du inte att bära dej åt så mot doktorn?

Skaffa mig en sked av något slag med ett slätt skaft, sa jag åt mamman. Vi ska få det här gjort. Barnet blödde redan i munnen. Hon hade fått ett sår på tungan och hon gav ifrån sig vilda hysteriska skrik. 110 Kanske borde jag ha avstått och kommit tillbaka om en timme eller ännu senare. Det hade säkert varit bättre. Men jag har sett åtminstone två barn ligga döda i sängen på grund av försummelse i liknande fall och med en känsla av att jag måste få en diagnos nu eller aldrig satte jag igång igen. Men det värsta var, att jag med hade tappat besinningen. Jag kunde ha slitit barnet i stycken i mitt raseri, och gjort det med förtjusning. Det var ett nöje att anfälla henne. Det hettade i mitt ansikte. 115

Den förbaskade lilla ungen måste skyddas mot sin egen dumhet, säger man sig vid sådana tillfällen. Andra måste skyddas mot henne. Samhället kräver det. Och allt detta är sant. Men ett blint raseri, en känsla av nesa, väckt av ett behov att avreagera sig med musklernas hjälp, är vad som ligger bakom det hela. Man fortsätter till slutet. 120

Med en slutlig spontan attack fick jag bukt med barnets hals och käkar. Jag fick med våld den tunga silverskeden in bakom hennes tänder och ned i halsen så att hon inte fick fram ett ljud. Och där hade jag det - bägge tonsillerna hade en beläggning. Hon hade kämpat tappert för att hindra mig att få reda på hennes hemlighet. Hon hade dolt den där onda halsen i åtminstone tre dagar och ljugit för sina föräldrar för att slippa ifrån vad som nu hade skett. 125

130 Nu var hon verkligen ursinnig. Hittills hade hon varit på defensiva men nu gick hon till anfall. Försökte komma ur sin fars knä och ge sig på mig medan nederlagets tårar förblindade hennes ögon.

William Carlos Williams

USA

Del I.

Här följer ett antal frågor som man kan ställa om "Att bruka våld". Några av dem är viktigare än andra. Läs frågorna noga och välj ut de fem (5) frågor som du tycker är viktigast. Markera dessa genom att fylla i ringen A vid numret på de fem frågorna som du har valt. Efter att du har gjort det så fyller du i ringen B för de återstående 15 frågorna. Du skall göra alla markeringarna i avdelning X-Y-Z på svarskort 8.

1. Kan man lära sig något av "Att bruka våld"?
2. Är "Att bruka våld" välskriven?
3. Hur byggs berättelsen upp? Hur är den disponerad?
4. Vad för slags berättelse är "Att bruka våld"? Liknar den någon annan berättelse som jag känner till?
5. Hur kan man förklara det sätt som personerna i berättelsen betar sig på?
6. Liknar någon av personerna i "Att bruka våld" någon som jag känner?
7. Har författaren använt ord eller meningsbyggnader, som avviker från vanlig berättarstil?
8. Vad händer i "Att bruka våld"?
9. Handlar "Att bruka våld" om något viktigt? Är det en bagatellartad eller en betydande berättelse?
10. Säger mig berättelsen något om människor eller idéer i allmänhet?
11. Hur förhåller sig berättelsesättet till innehållet i "Att bruka våld"?
12. Är detta en lämpligt ämne för en berättelse?
13. Finns det något i "Att bruka våld" som har en dold innebörd?
14. När skrevs "Att bruka våld"? Vad är den historiska bakgrunden till berättelsen och dess författare? Säger mig uppgiften att författaren är amerikan något om berättelsen?
15. Vilka metaforer (eller liknelser), bilder (eller syftningar på saker utanför berättelsen) eller andra stilistiska medel, som författare brukar använda, finns i "Att bruka våld"?
16. Lyckas berättelsen få mig att leva mig in i handlingen?
17. Vad säger mig "Att bruka våld" om människor jag känner?
18. Vilka känslor uppväcker "Att bruka våld" hos mig?
19. Är det något särskilt avsnitt i "Att bruka våld" som förklarar hela berättelsen?
20. Vilken är författarens åsikt om eller inställning till personerna i "Att bruka våld"?

Del II

Anvisningar: Varje fråga eller ofullständigt påstående här nedan följs av fyra svarsförslag. Ett av dessa svar eller en av kompletteringarna är det bästa svaret på uppgiften i fråga. Det vill säga att av de fyra svaren är ett det mest passande med tanke på den berättelse du läst. Några av frågorna är viktigare än andra. Dessa frågor är markerade med en asterisk (x). Besvara alla frågor, men fäst särskild uppmärksamhet vid de frågor som har en asterisk. Läs varje fråga noga, välj ditt svar och markera detta i motsvarande ring på svarskortet.

- x21. Varför hade Mathilda ljugit för sina föräldrar?
- A. Hon var rädd för att de skulle gräla på henne för att hon varit oartig.
  - B. Hon ville, att hennes föräldrar skulle tro att hon var sjuk.
  - C. Hon ville inte gå i skolan.
  - D. Hon var rädd att de skulle upptäcka att hon hade difteri.
22. Vilket av följande uttryck visar tydligast Mathildas känslor då läkaren kommer?
- A. "kalla, stadiga blick" (rad 16).
  - B. "stark som en häst" (rad 19).
  - C. "hon var röd i ansiktet" (rad 19).
  - D. "hon hade hög feber" (rad 20).
- x23. Vilket av följande påståenden anger tydligast skillnaden mellan Mathilda och föräldrarna i deras första reaktion inför läkaren?
- A. Hon är trotsig, de är rädda.
  - B. Hon är ond, de är ledsna.
  - C. Hon är upprörd, de är lugna.
  - D. Hon är förhoppningsfull, de är förtvivalade.
- x24. Vilken av följande förklaringar är den bästa till att Mathilda försökte klösa läkaren i ögonen (rad 53-57).
- A. Hon ville göra läkaren illa.
  - B. Hon ville visa föräldrarna hur modig hon var.
  - C. Hon ville visa läkaren att hon var frisk.
  - D. Hon ville hindra läkaren från att titta henne i halsen.
25. Vad kom Mathilda att skrika (rad 91)?
- A. Hon skrämde av sin mor.
  - B. Hennes far höll fast henne.
  - C. Läkaren gjorde henne illa.
  - D. Hon hade låtit läkaren få se sin hals.

26. Vilket av följande påståenden beskriver bäst hur mamman är i början av berättelsen (rad 1-36)?

- A. Hon är lugn och kärleksfull.
- B. Hon är likgiltig och slarvig.
- C. Hon är nervös och dum.
- D. Hon är ond och grym.

Nu följer några frågor som har att göra med mammans inställning till Mathilda. Du skall välja ett av de fyra orden här nedan som svar på varje fråga. Du kan använda varje ord en gång, mer än en gång, eller inte alls.

- A. Lirkande                      C. Bannande
- B. Utfrågande                  D. Hotande

27. Vilket av orden beskriver bäst vad mamman sa till Mathilda på rad 32?

- A, B, C eller D.

28. Vilket av orden beskriver bäst vad mamman sa till Mathilda på raderna 59 och 60?

- A, B, C eller D.

29. Vilket av orden beskriver bäst vad mamman sa till Mathilda på raderna 105 och 106?

- A, B, C eller D.

<sup>x</sup>30. Vilken förändring hos mamman avspeglas i hennes fem olika yttranden till Mathilda?

- A. Att hon blir mer uppjagad.
- B. Att hon blir mindre orolig angående difterin.
- C. Att hon blir mer självsäker.
- D. Att hon blir mindre rädd för läkaren.

<sup>x</sup>31. Vad är läkarens reaktion inför vad mamman säger till Mathilda på raderna 47 till 80?

- A. Han blir förargad emedan hon skriker åt Mathilda.
- B. Han blir starkt irriterad därför att hon pratar dumheter.
- C. Han blir ledsen emedan hon verkar så okunnig.
- D. Han blir orolig emedan hon tycks vara en slarvig kvinna.

<sup>x</sup>32. Vad är läkarens reaktion inför vad mamman till slut säger till Mathilda (rad 105-106)?

- A. Han blir förargad emedan hon avbrutit honom.
- B. Han blir förtretad för att hon skäms.
- C. Han försöker byta samtalsämne så att Mathilda inte skall lägga märke till att hennes mor skrikit åt henne.
- D. Han bryr sig knappast om vad hon säger ty han är så helt inriktad på vad han har för sig.

33. Vad är läkarens första intryck av Mathilda?  
A. Att hon är frisk.  
B. Att hon är mycket ung.  
C. Att hon är vacker.  
D. Att hon är intelligent.
34. Vad menas med "på mitt bästa doktorssätt" (rad 41)?  
A. Skickligt.  
B. Nyfiket.  
C. Strängt och långsamt.  
D. Stillsamt och lugnande.
- <sup>x</sup>35. När talade läkaren för första gången hotande till Mathilda?  
A. På rad 44.  
B. På raderna 64 till 66.  
C. På rad 89.  
D. På rad 95.
- <sup>x</sup>36. Vilket av följande påståenden beskriver bäst läkarens förändring i sin inställning till Mathilda?  
A. Han blir mera barnslig.  
B. Han blir mera upprörd och häftig.  
C. Han blir mera bekymrad och nedslagen.  
D. Han blir mer yrkesmässig.
- <sup>x</sup>37. Vilket av följande alternativ är den bästa sammanfattningen av vad läkaren säger på raderna 117 till 121?  
A. Trots vad våra lagar säger vi bör göra, bör vi handla enligt vår egen övertygelse.  
B. Trots vad samhället säger vi bör göra, måste individen vara beredd att hävda sin egen individualitet.  
C. Trots de orsaker som andra kan ha för att ge upp, tvingas man själv av sin stolthet att fullfölja vad man påbörjat.  
D. Trots att vi kan uppge olika motiv för det vi gör i en viss situation, gör vi det egentligen för att tillfredsställa våra känslor.
- <sup>x</sup>38. Man kan dra fyra slutsatser av vad som säges på raderna 76 till 80. Vilken av dessa slutsatser är viktigast för hur berättelsen som helhet byggs upp?  
A. Dessa rader visar hur mycket läkaren beklagar föräldrarna.  
B. Dessa rader visar hur svårhanterlig Mathilda är.  
C. Dessa rader visar, att läkarens intresse för Mathilda blivit personligt och inte yrkesmässigt.  
D. Dessa rader visar, att läkaren tycker, att Mathilda är ett vackert barn och inte bara ett sjukt sådant.



<sup>x</sup>39. Relationerna mellan läkaren och Mathilda förändras flera gånger i berättelsen. Vilket av följande förhållanden är ICKE ett av de viktigaste?

- A. Läkare och patient.
- B. Föräldrar och barn.
- C. Två människor i krig med varandra.
- D. Vinnare och förlorare.

N. Vi skulle vilja veta vad du personligen tycker om denna berättelse jämförd med andra du har läst. Om du tycker det är en av de bästa du läst, så markerar du +3. Om du anser, att det är en av de sämsta du läst, så markerar du -3.

Här har du skalan:

en av de bästa	bra	ganska bra	ganska dålig	dålig	en av de sämsta
+3	+2	+1	-1	-2	-3

---

Inför din markering vid N på ditt svarskort.

SLUT PÅ HÄFTE 8 X

H Ä F T E 8 Y

## LITTERATUR

Det här häftet innehåller en kort berättelse. Läs berättelsen noggrant och med eftertanke innan du fortsätter med frågorna i anslutning till den.

Läs frågorna noga och besvara dem så omsorgsfullt du kan. Frågorna föregås av instruktioner som du skall följa. Alla svar skall markeras på svarskortet. Du behöver inga andra papper.

Om du har några frågor, så ställ dem till provledaren.

JAG FÅR ALDRIG SE ER  
Ray Bradbury

### JAG FÅR ALDRIG SE ER

En lätt knackning hördes på köksdörren och när Mrs. O'Brian öppnade, stod hennes bästa hyresgäst, Mr. Ramirez, där på trappan med en polis på vardera sidan. Mr. Ramirez bara stod där, inklämd och liten.

"Vad har hänt, Mr. Ramirez?" sa Mrs. O'Brian.

5 Mr. Ramirez var alldeles ifrån sig. Han tycktes inte kunna finna ord.

10 För mer än två år sedan hade han kommit till Mrs. O'Brian som hyrde ut rum och hade bott där ända sen dess. Han hade kommit med buss från Mexico City till San Diego och hade därpå rest vidare till Los Angeles. Där hade han hittat det rena lilla rummet, med skinande blå korkmatta och med tavlor och almanackor på de blommiga tapeterna och med Mrs. O'Brian som sträng men välvillig värdinna. Under kriget hade han arbetet i flygplansfabriken och hade tillverkat delar för planen som flög iväg någonstans, och nu, efter kriget, hade han fortfarande samma arbete. Redan från början hade han tjänat bra. Han sparade en del av pengarna och han drack sig full bara en gång i veckan - ett privilegium som, enligt Mrs. O'Brians åsikt, varje god arbetare var berättigad till, utan invändningar och utan förebråelser.

15 Där inne i Mrs. O'Brians kök stod små pajer och gräddades i ugnen. Snart skulle pajerna komma ut, bruna och skinande och spröda som Mr. Ramirez' ansikte, och med skårer som nästan liknade hans mörka ögonspringor. Det luktade gott från köket. Poliserna lutade sig fram, lockade av doften. Mr. Ramirez stirrade på sina fötter som om de hade fört honom in i allt detta obehag.

"Vad har hänt, Mr. Ramirez?" frågade Mrs. O'Brian.

25 När Mr. Ramirez höjde blicken, såg han bakom Mrs. O'Brian det långa bordet dukat med rent vitt linne och med ett fat, svala blänkande glas, en tillbringare med vatten och istärningar, en skål med nylagad potatissallad, och en med bananer och apelsiner, skurna och sockrade. Vid detta bord satt Mrs. O'Brians barn - hennes tre vuxna söner, som åt och pratade, och hennes två yngre döttrar, som stirrade på poliserna allt medan de åt.

30 "Jag har bott här i trettio månader", sa Mr. Ramirez stillsamt och tittade på Mrs. O'Brians knubbiga händer.

"Det är sex månader för länge", sa den ena polisen. "Han har bara en tidsbegränsad visering. Först nu har vi kunnat börja söka honom."

35 Kort efter det att Mr. Ramirez hade kommit, köpte han en radio att ha i sitt lilla rum; på kvällarna skruvade han upp ljudet högt och njöt av det. Och han hade köpt sig ett armbandsur och njöt av att ha det med. Och många kvällar hade han vandrat genom de tysta gatorna och sett de färgglada kläderna i fönstren och köpt en del, och han hade sett smyckena och köpt en del åt sina fåtaliga dambekanta. Och han hade gått på bio fem  
40 kvällar i veckan en tid. Då hade han också åkt spårvagn - hela natten ibland - och känt lukten av elektriciteten, medan hans blickar gled över neonskyltarna och han hade känt hjulen mullra under sig och sett de små sovande husen och de stora hotellen glida förbi. Och så hade han gått på stora restauranger, där han ätit middagar med flera rätter, och  
45 han hade gått på operan och på teatern. Och han hade köpt en bil, som

bilhandlaren senare kört bort med i vredesmod, då han glömt att betala den.

50 "Så här står jag", sa Mr. Ramirez, "för att tala om för Er, att jag måste lämna mitt rum, Mrs. O'Brian. Jag har kommit för att hämta mitt bagage och mina kläder och ska gå med de här karlarna."

"Tillbaks till Mexico?"

"Ja, till Lagos. Det är en liten stad norr om Mexico City."

"De va tråkigt, Mr. Ramirez,"

55 "Jag har packat," sa Mr. Ramirez hest och blinkade med sina mörka ögon och rörde händerna hjälplöst framför sig. Poliserna rörde honom inte. Det behövdes inte. "Här är nyckeln, Mrs. O'Brian," sa Mr. Ramirez, "jag har redan hämtat min väska."

Mrs. O'Brian märkte först nu en resväska, som stod bakom honom på trappan.

60 Mr. Ramirez tittade åter in i det väldiga köket, tittade på det blanka bordsilvret och de unga människorna, som satt där och åt, och på det blanka vaxade golvet. Han vände sig om och såg en lång stund på huset intill, ett hyreshus på tre våningar, högt och vackert. Han tittade på balkongerna och brandstegarna och baktrapporna, på klädstrecken med  
65 tvätt som smällde för vinden.

"Ni har varit en bra hyresgäst," sa Mrs. O'Brian.

"Tack, tack, Mrs. O'Brian," sa han tyst. Han slöt ögonen.

70 Mrs. O'Brian stod och höll dörren halvöppen. En av hennes söner sa bakom henne, att hennes middag stod och blev kall, men hon skakade på huvudet åt honom och vände sig mot Mr. Ramirez igen. Hon erinrade sig ett besök hon en gång gjort i några mexikanska gränsstäder - de heta dagarna, de otaliga syrsorna som hoppade och föll eller låg döda och spröda som de små cigarrerna i butiksfönstren, och kanalerna som förde flodvatten ut till gårdarna, grusvägarna, de förtorkade fälten, de små husen  
75 av saltorkat tegel, de urblekta kläderna, det eroderade landskapet. Hon kom ihåg de tysta städerna, det ljumma ölet, den varma, stadiga maten varje dag. Hon kom ihåg de långsamma draghästarna och de försmäktande härrarna på landsvägen. Hon kom ihåg de järnrika bergen och de dammiga dalarna och de oändliga havsstränderna, där endast vågorna hördes - inga  
80 bilar, inga hus, ingenting.

"Jag är verkligen ledsen, Mr. Ramirez" sa hon.

"Jag vill inte resa tillbaka, Mrs. O'Brian," sa han med matt röst. "Jag trivs här. Jag vill stanna här. Jag har arbetat, jag har pengar. Nog ser jag väl hygglig ut? Och jag vill inte resa tillbaka!"

85 "Jag är ledsen, Mr. Ramirez," sa hon. "Om bara jag kunde göra något."

"Mrs. O'Brian!" utbröt han plötsligt och fick tårar i ögonen. Han sträckte fram sina händer och tryckte ivrigt hennes hand, skakade den, kramade den, höll fast den. "Mrs. O'Brian, jag får aldrig se Er, jag får aldrig se Er!"

90 Poliserna smålog, men Mr. Ramirez märkte det inte och deras leende dog snabbt bort.

"Adjö, Mrs. O'Brian. Ni har varit snäll mot mig. Adjö, Mrs. O'Brian. Jag får aldrig se Er!"

95 Poliserna väntade tills Mr. Ramirez vände sig om, tog upp sin väska och började gå därifrån. Med en gest mot mössan sa de så adjö till Mrs. O'Brian och gick efter honom. Hon följde dem med blicken när de gick nerför trappan. Sedan stängde hon tyst dörren och gick långsamt tillbaka till sin stol vid bordet. Hon drog ut stolen och satte sig. Hon tog upp den blanka kniven och gaffeln och började  
100 åter att äta sin biff.

"Skynda på, mamma," sa den ene av sönerna. "Den blir kall."

Mrs. O'Brian stoppade en bit i munnen och tuggade den långsamt och länge. Sen stirrade hon på den stängda dörren. Hon la ner sin kniv och gaffeln.

105 "Va ä de, mamma?" frågade hennes son.

"Först nu fattade jag," sa Mrs. O'Brian - hon förde handen till ansiktet - "att jag får aldrig se Mr. Ramirez igen."

Ray Bradbury

U S A

Del I.

Här följer ett antal frågor som man kan ställa om "Jag får aldrig se Er". Några av dem är viktigare än andra. Läs frågorna noga och välj ut de fem (5) frågor som du tycker är viktigast. Markera dessa genom att fylla i ringen A vid numret på de fem frågorna som du har valt. Efter att du har gjort det så fyller du i ringen B för de återstående 15 frågorna. Du skall göra alla markeringarna i avdelning X-Y-Z på svarskort 8.

1. Hur förhåller sig berättelsesättet till innehållet i "Jag får aldrig se Er"?
2. Är detta ett lämpligt ämne för en berättelse?
3. Finns det något i "Jag får aldrig se Er" som har en dold innebörd?
4. När skrevs "Jag får aldrig se Er"? Vad är den historiska bakgrunden till berättelsen och dess författare? Säger mig uppgiften att författaren är amerikan något om berättelsen?
5. Vilka metaforer (eller liknelser), bilder (eller syftningar på saker utanför berättelsen) eller andra stilistiska medel, som författare brukar använda, finns i "Jag får aldrig se Er"?
6. Lyckas berättelsen få mig att leva mig in i handlingen?
7. Vad säger mig "Jag får aldrig se Er" om människor jag känner?
8. Vilka känslor uppväcker "Jag får aldrig se Er" hos mig?
9. Är det något särskilt avsnitt i "Jag får aldrig se Er" som förklarar hela berättelsen?
10. Vilken är författarens åsikt om eller inställning till personerna i "Jag får aldrig se Er"?
11. Säger mig berättelsen något om människor eller idéer i allmänhet?
12. Handlar "Jag får aldrig se Er" om något viktigt? Är det en bagatellartad eller en betydande berättelse?
13. Vad händer i "Jag får aldrig se Er"?
14. Har författaren använt ord eller meningsbyggnader, som avviker från vanlig berättarstil?
15. Liknar någon av personerna i "Jag får aldrig se Er" någon som jag känner?
16. Hur kan man förklara det sätt som personerna i berättelsen betar sig på?
17. Vad för slags berättelse är "Jag får aldrig se Er"? Liknar den någon annan berättelse som jag känner till?
18. Hur byggs berättelsen upp? Hur är den disponerad?
19. Är "Jag får aldrig se Er" välskriven?
20. Kan man lära sig något av "Jag får aldrig se Er"?

Del II

Anvisningar: Varje fråga eller ofullständigt påstående här nedan följs av fyra svarsförslag. Ett av dessa svar eller en av kompletteringarna är det bästa svaret på uppgiften i fråga. Det vill säga att av de fyra svaren är ett det mest passande med tanke på den berättelse du läst. Några av frågorna är viktigare än andra. Dessa frågor är markerade med en asterisk (x). Besvara alla frågor, men fäst särskild uppmärksamhet vid de frågor som har en asterisk. Läs varje fråga noga, välj ditt svar och markera detta i motsvarande ring på svarskortet.

21. Vilket skäl angav Mr. Ramirez för att han ville stanna i Los Angeles?
- A. Han tyckte om Los Angeles.
  - B. Han tyckte om Mrs. O'Brian.
  - C. Han arbetade hårt.
  - D. Han hade förlorat sin bil.
22. Av vilket skäl ansåg Mr. Ramirez att han borde få stanna i Los Angeles?
- I. Han arbetade hårt.      II. Han hade pengar.      III. Han såg respektabel ut.
- A. Bara I.
  - B. Bara III.
  - C. Bara I och II.
  - D. I, II och III.
- <sup>x</sup>23. Vilket är den bästa förklaringen till att Mrs. O'Brian inte försökte hindra poliserna från att skicka Mr. Ramirez tillbaka till Mexico?
- A. Hon var van vid att folk kom och gick.
  - B. Hon respekterade lagen.
  - C. Hon tyckte att det var underbart i Mexico.
  - D. Hon var rädd för vad hennes söner skulle tänka.
- 
24. Vilken är den bästa beskrivningen på Mrs. O'Brians hus?
- A. Stort och bekvämt.
  - B. Skinande rent.
  - C. Fattigt men gästfritt.
  - D. Prydligt och ogästvänligt.
- <sup>x</sup>25. Vilken av följande meningar förklarar bäst varför Mr. Ramirez promenerade omkring i stan och åkte spårvagn?
- A. Han var trött på Mrs. O'Brians lilla rum.
  - B. Han ville glömma sina bekymmer.
  - C. Han var hänförd av allt det nya i Los Angeles.
  - D. Han tjänade så mycket pengar att han inte visste hur han skulle göra av med dem.

- x26. Vilken är den bästa förklaringen till att Mr. Ramirez köpte en radio och ett armbandsur?
- A. Dessa saker visade andra att han var rik.
  - B. Dessa saker kunde han inte köpa i Mexico.
  - C. Dessa saker hade han egentligen inte råd till.
  - D. Dessa saker skulle göra Mrs. O'Brian glad.
27. Tre av följande olikheter mellan Mexico och Los Angeles nämns i berättelsen. Vilken olikhet nämns INTE?
- A. Olikhet beträffande mat.
  - B. Olikhet i landskapet.
  - C. Olikhet beträffande folket.
  - D. Olikhet i livsrytm.
- x28. Vilket av följande är tydligast underförstått i ordet "ingen-ting" (rad 80)?
- A. Inga människor.
  - B. Ingen fruktan.
  - C. Ingen polis.
  - D. Inget liv.
- 
29. Vilket av följande citat stöder bäst beskrivningen av Mrs. O'Brian som bestämd men vänlig?
- A. "ett privilegium som, enligt Mrs. O'Brians åsikt, varje god arbetare var berättigad till, utan invändningar och utan förebråelser" (rad 15-16).
  - B. "det långa bordet dukat med rent vitt linne och med ett fat, svala blänkande glas" (rad 24-25).
  - C. "det väldiga köket, det blanka bordsilvret, och de unga människorna som satt där och åt och det blankt vaxade golvet" (rad 60-62)
  - D. "Hon tog upp den blanka kniven och gaffeln och började åter att äta sin biff" (rad 99-100).
30. Varför sade Mrs. O'Brian vid just det här tillfället: "Jag är verkligen ledsen Mr. Ramirez" (rad 81)?
- A. Hon tyckte inte om det polisen gjorde.
  - B. Hon ville inte mista en bra hyresgäst.
  - C. Hon visste vad Mr. Ramirez skulle komma tillbaka till.
  - D. Hon hade bråttom för att återgå till middagen.
31. Poliserna log (rad 90). Varför slutade poliserna le (rad 91)?
- A. De fick klart för sig hur uppriktigt ledsen han var.
  - B. De insåg att de inte ville att han skulle fara.
  - C. De ville inte verka alltför vänliga.
  - D. De märkte att han var beredd att följa med dem.



- <sup>x</sup>32. Vilket av det följande är den bästa sammanfattningen av Mrs. O'Brians attityd till Mr. Ramirez så som den är beskriven i berättelsens början, fram till rad 81?
- A. Hon hade börjat älska honom och tänka på honom som en medlem av familjen.
  - B. Hon uppskattade honom som hyresgäst, men hade inte några starkare känslor för honom för övrigt.
  - C. Hon tyckte inte om honom därför att han var utlänning.
  - D. Hon tyckte om honom, men var rädd för att han skulle ställa till bråk med hennes söner.
- <sup>x</sup>33. Vilken av följande meningar stämmer bäst med vad författaren tyckte om Mr. Ramirez?
- A. En utlänning som borde försöka följa landets lagar.
  - B. Det olyckliga offret för myndigheternas restriktioner.
  - C. En skötsam hyresgäst hos Mrs. O'Brian, som hon skulle få svårt att ersätta.
  - D. En enkel själ, som i längden skulle bli lyckligare i sitt eget land.
34. Vem gjorde den "lätta knackningen" (rad 1)?
- A. Mr. Ramirez.
  - B. Mrs. O'Brian.
  - C. Poliskonstapeln.
  - D. Mrs. O'Brians son.
- <sup>x</sup>35. Vilket av följande sammanfattar bäst den typ av människa som Mr. Ramirez är?
- A. Nervös och slug.
  - B. Ärelysten och flitig.
  - C. Sällskaplig och omtyckt.
  - D. Blyg och försynt.
- <sup>x</sup>36. Vilken är Mrs. O'Brians första reaktion, när Mr. Ramirez säger "Jag får aldrig se Er"?
- A. Hon gråter.
  - B. Hon säger adjö.
  - C. Hon sätter sig.
  - D. Inget av ovanstående.
- <sup>x</sup>37. Vad har de sista raderna (106-107) för innebörd i belysning av berättelsen som helhet?
- A. De visar att Mrs. O'Brian hade svårt att förstå den engelska som Mr. Ramirez talade.
  - B. De visar, att Mrs. O'Brian slutligen förstod vad Mr. Ramirez avresa betydde.
  - C. De visar, att Mrs. O'Brian hoppades att Mr. Ramirez skulle komma tillbaka till hennes hus igen.
  - D. De visar, att Mrs. O'Brian hade blivit så skrämmd av poliserna att hon inte kunde göra någonting.

<sup>x</sup>38. Vilken av följande meningar sammanfattar bäst grundtanken i berättelsen?

- A. En människas svårigheter att förstå lagen.
- B. En människas kärlek till sitt land och dess folk.
- C. En människas beslut om han skall följa lagen eller sitt eget hjärta.
- D. En människas upptäckt av vad en förlust verkligen innebär.

N. Vi skulle vilja veta vad du personligen tycker om denna berättelse jämförd med andra du har läst. Om du tycker det är en av de bästa du läst, så markerar du +3. Om du anser, att det är en av de sämsta du läst, så markerar du -3.

Här har du skalan:

en av de bästa	bra	ganska bra	ganska dålig	dålig	en av de sämsta
+3	+2	+1	-1	-2	-3

---

Inför din markering vid N på ditt svarskort.

SLUT PÅ HÄFTE 8 Y

H Ä F T E 8 Z

## LITTERATUR

Det här häftet innehåller en kort berättelse. Läs berättelsen noggrant och med eftertanke innan du fortsätter med frågorna i anslutning till den.

Läs frågorna noga och besvara dem så omsorgsfullt du kan. Frågorna föregås av instruktioner som du skall följa. Alla svar skall markeras på svarskortet. Du behöver inga andra papper.

Om du har några frågor, så ställ dem till provledaren.

MANNEN VID FONTÄNEN

George Hebbelinck

MANNEN VID FONTÄNEN

Som alltid satt John Deweck vid fontänen.

5 Vårsolen skymtade fram genom det spelande vattnet. Barnen hedrade minnet av hjältemodiga amiraler. Deras gallioner och kuttrar kryssade fram och tillbaka över den stora dammen. Barnjungfrur och mormödrar kastade ängsliga blickar på klänningar och byxor. Över denna vida värld sjöng fontänen och kastade en skälvande kaskad av vatten upp mot de fram-  
ilande molnen. **Vattnet** föll smattrande ner i marmorkaren.

10 John Deweck satt på sin vanliga bänk, utan att tala med någon. Det fanns några få principer han envist höll på. Folk talade så ofta illa om varandra. Han lyssnade inte längre till deras prat. Nu hade han ögon bara för studenter och soldater, för unga flickor och barn. Unga människor fascinerade den gamle gubbstrutten. Han visste en hel del och hade glömt ännu mer. Han hade ett starkt behov av ungdom och närmade sig dödens domäner med motspänstiga steg.

15 En efter en lämnade fontänens besökare parken. Det var lunchdags, John log utan att veta varför. Nu när han var ensam tyckte han sig vara förste parkvakt. Det var torsdag. Den dag då hans hustru alltid brukade servera honom kalvstek med en läcker syrlig sås och potatisar runda som kulor. Hon hade kunnat göra underverk med en potatis. Efter hennes död  
20 hade han kommit in i oregelbundna matvanor. Tre skivor bröd och marmelad på morgonen. Mitt på dagen ofta inte en bit. Vid femtiden litet klimpig gröt med skorpor och litet frukt. Vanligtvis ett syrligt äpple. Han trodde att syrliga äpplen höll hjärnans vätskor rena och bevarade förmågan att tänka.

25 Han satt nu ensam med fontänens våldsamhet.

Kanske skulle någon liten pojke dyka upp. Han längtade efter ett allvarligt samtal. Blickar som fortfarande var skarpa svepte över avenyn som ledde mot stadens utkanter. Långt borta i fjärran, som i en  
30 dröm, kom den lille pojken inom synhåll. Pojken kom flängande fram till honom, dunsade ner på bänken och stirrade förhårad på dammens krusade vattenyta och på drakarna som lät vattnet strömma över sina gröna sidor.

"Hej, unge man", sa John Deweck högtidligt.

Barnet stirrade på honom men sa ingenting.

"Är det inte middagsdags för dej?"

35 "Jag är inte hungrig", sa pojken. "Jag rider omkring på prärien på min vildhäst, och jag äter en gång om dan. Rått buffelkött."

"Få se nu", sa John Deweck. "Få se nu . . . vem kan du då vara?"

Pojken tittade upp på honom full av stolthet.

40 "Jag är den siste mohikanen. Jag har förlorat min vän, blekansiktet, Han blev tillfångatagen i ett bakhåll. Men jag vädrade fara. Nu strövar jag ensam genom skogar och dalar ..."

"Var är dina fjädrar?" frågade gamle John barskt.

Barnet tittade på honom med livligt intresse. Små lågor fladdrade i de guldglänsande ögonen. Han rodnade av ivar.

45 "Jag bär inte fjädrar i fiendeland", sa han viskande, "men jag är ändå på krigsstigen. Jag har inte nå'n krigsmålning men jag har grävt upp stridsyxan. Jag är den siste av min stam. Är du min vän eller fiende?"

50 "En sån fråga! Jag heter John. Jag har alltid varit bufflarnas fiende och indianernas vän. Jag har ingått fostbrödraskap med Winnetou. Nu är jag för gammal för jakt. Vilka har du grävt upp stridsyxan mot?"

"Mot de vuxnas stam", svarade pojken. "De hotar mina jaktmarker och min frihet. De förstår inte nånting. Hur kan en indian leva instängd i kvava skollokaler?"

55 "Det kan han förstås inte", sa John. "Fast jag själv är blekansikte, så älskar också jag friheten. Men jag tycker ändå att skolan behövs ..."

Pojken gav honom en genomträngande blick.

"Du kanske är spion", sa han tankfullt. "Fienden är listig".

John Deweck skrattade till gällt.

60 "Dumheter. Se dej omkring. Vi är alldeles ensamma här. Nej, jag är inte medlem av de vuxnas stam."

"Underligt. Så gammal och ändå fortfarande en god indian!"

Den gamle mannen fnös till högljutt. Han sträckte fram handen mot den unge indiankrigaren.

65 "Fred", sa han, "och många skalper".

"Jag ska berätta om mina äventyr för dej", sa pojken, "om du kan bevara en hemlighet."

"Inte ens om jag blev bunden vid tortyrpålen skulle jag andas ett ord."

70 "I morse var jag tvungen att jaga bufflar. Som du vet så har den tiden börjat. Dessutom söker jag efter en squaw till min nya wigwam. Jag höll just på att smyga mej ut från köket då pappa tog tag i håret på mej. Han klådde upp mej för att jag inte var klar att gå till skolan. Jag gav inte ett ljud ifrån mej. Bara list kunde rädda mej. Fogligt lät jag mej föras till Örnäsa."

75

"Vem är Örnäsa?"

80 "Rektorn", svarade pojken. "Han är inte stark, men han är väldigt listig. Han gnäggade som en vildhäst och talade om att ge mej en läxa. Klockan tio, under rasten, smet jag ut genom porten. Jag sprang så fort jag kunde ... Jag vill inte gå hem igen. Prärien är mitt hem. I natt ska jag leta efter en båt och i morgon ska jag segla bort över haven."

John Deweck såg på fontänen. Med samma kraft som livet självt sköt den upp mot den ljusa gränslösa himlen. Keruber nedstänkta av vatten blåste i sina snäckor som om de ville varna för en hotande fara.

85 Den gamla pannan rynkades.

"Det kommer inte att bli lätt", suckade John Deweck.

"Jag m å s t e få tag på en båt", sa pojken envist. "Du måste hjälpa mej."

90 Tunga moln seglade upp mot vårsolen. Fåglarna satt tysta i de tuktade träden.

"Kom först och ät i min wigvam", sa John Deweck svävande.

"Jag är inte hungrig."

"Du kan inte säga nej till bröd och salt."

Pojken funderade på detta.

95 "Din mun talar sanning", sa han. "Jag måste börja min långa resa utan att vara hungrig. Men jag kommer inte att äta kött."

"Bröd och salt, O krigare ..."

100 Pojken traskade vid den gamle mannens sida utan att se sig omkring. Han tänkte på de vilda dofterna från prärien. Han hade mött en gammal buffeljägare som gav honom ovärderliga råd.

De gick in på polisstationen. Dörren slog igen bakom dem med en smäll. Pojken såg sig omkring och förstod.

105 Han satte sig ner på en bänk och gav öppet och beredvilligt svar på alla frågor som en fet man med rödbrusigt utseende ställde till honom. Hans huvud sjönk mot bröstet. Hans blickar inte ens snuddade vid John Deweck.

Bilen kom kort därefter. Fadern steg ur och tackade den gamle mannen. Pojken tog plats i bilen. Plötsligt vände han sig mot buffeljägaren.

110 "Du tillhör de vuxnas stam", sa han. Du har svikit mitt förtroende. Jag kommer att få sona det vid tortyrpålen. Jag avskyr dej."

Han spottade på marken.

"Vad sa han?" frågade fadern.

"Att ni borde göra honom lycklig", sa John Deweck.

115 Far och son försvann i ett moln av damm.

"Ungdomen av i dag", grymtade poliskommissarien.

Sakta strövade den gamle mannen längs den lilla stadens gator.

Man såg honom aldrig mer vid fontänen.

Del I.

Här följer ett antal frågor som man kan ställa om "Mannen vid fontänen". Några av dem är viktigare än andra. Läs frågorna noga och välj ut de fem (5) frågor som du tycker är viktigast. Markera dessa genom att fylla i ringen A vid numret på de fem frågorna som du har valt. Efter att du har gjort det så fyller du i ringen B för de återstående 15 frågorna. Du skall göra alla markeringarna i avdelning X-Y-Z på svarskort 8.

1. Vilken är författarens åsikt om eller inställning till personerna i "Mannen vid fontänen"?
2. Är det något särskilt avsnitt i "Mannen vid fontänen" som förklarar hela berättelsen?
3. Vilka känslor uppväcker "Mannen vid fontänen" hos mig?
4. Vad säger mig "Mannen vid fontänen" om människor jag känner?
5. Lyckas berättelsen få mig att leva mig in i handlingen?
6. Vilka metaforer (eller liknelser), bilder (eller syftningar på saker utanför berättelsen) eller andra stilistiska medel, som författare brukar använda, finns i "Mannen vid fontänen"?
7. När skrevs "Mannen vid fontänen"? Vad är den historiska bakgrunden till berättelsen och dess författare? Säger mig uppgiften att författaren är belgier något om berättelsen?
8. Finns det något i "Mannen vid fontänen" som har en dold innebörd?
9. Är detta ett lämpligt ämne för en berättelse?
10. Hur förhåller sig berättelsesättet till innehållet i "Mannen vid fontänen"?
11. Kan man lära sig något av "Mannen vid fontänen"?
12. Är "Mannen vid fontänen" välskriven?
13. Hur byggs berättelsen upp? Hur är den disponerad?
14. Vad för slags berättelse är "Mannen vid fontänen"? Liknar den någon annan berättelse som jag känner till?
15. Hur kan man förklara det sätt som personerna i berättelsen betar sig på?
16. Liknar någon av personerna i "Mannen vid fontänen" någon som jag känner?
17. Har författaren använt ord eller meningsbyggnader, som avviker från vanlig berättarstil?
18. Vad händer i "Mannen vid fontänen"?
19. Handlar "Mannen vid fontänen" om något viktigt? Är det en bagatellartad eller en betydande berättelse?
20. Säger mig berättelsen något om människor eller idéer i allmänhet?

Del II

Anvisningar: Varje fråga eller ofullständigt påstående här nedan följs av fyra svarsförslag. Ett av dessa svar eller en av kompletteringarna är det bästa svaret på uppgiften i fråga. Det vill säga att av de fyra svaren är ett det mest passande med tanke på den berättelse du läst. Några av frågorna är viktigare än andra. Dessa frågor är markerade med en asterisk (\*). Besvara alla frågor, men fäst särskild uppmärksamhet vid de frågor som har en asterisk. Läs varje fråga noga, välj ditt svar och markera detta i motsvarande ring på svarskortet.

21. Vilken av följande meningar beskriver bäst John Dewecks liv innan berättelsen börjar?
- A. Han hade efter hustruns död flyttat till sina barn för att bo hos dem.
  - B. Han hade försökt glömma sin hustru efter hennes död.
  - C. Han hade ändrat sina regelbundna vanor då hans hustru dog.
  - D. Han blev tillfälligt sinnessjuk då hans hustru dog.
22. Vilken är den bästa förklaringen till varför John Deweck "längtade efter ett allvarligt samtal" (rad 27)?
- A. Han ville veta något om fontänens historia.
  - B. Han ville tala med någon som var ung.
  - C. Han ville förklara sina tankar om barn.
  - D. Han ville tala med någon som kom ihåg hans hustru.
- <sup>x</sup>23. På raderna 1-24 har John Deweck många tankar och känslor inför vad han ser vid fontänen. Vilket sammanfattar bäst hans känslor?
- A. Han känner att han är skild från andra människor och att han har förlorat sin ungdom.
  - B. Han tycker att hans hjältemodiga förflutna har glömts bort av andra.
  - C. Han tycker att parken inte är tilltalande när det är andra människor i den.
  - D. Han känner att han kan bli bättre förstådd av folk i hans egen ålder.
- 
- <sup>x</sup>24. Tre förhållanden mellan John Deweck och pojken framgår av raderna 32 till 65. Vilket av följande förhållanden framgår INTE?
- A. Gammal och ung.
  - B. Fader och son.
  - C. Sammansvurna.
  - D. Deltagare i samma lek.



25. John Dewecks förhållande till pojken utvecklas ständigt från rad 32 till 65. Vilken av följande fraser avbryter denna utveckling?
- A. "Unge man" (rad 32).
  - B. "Var är dina fjädrar?" (rad 42).
  - C. "Jag tycker ändå att skolan behövs" (rad 56).
  - D. "Vi är alldeles ensamma här" (rad 60).
- <sup>x</sup>26. På raderna 32 till 82 ändras pojkens inställning till John Deweck. Denna förändring kan beskrivas på tre sätt. Vilken beskrivning är INTE lämplig?
- A. Från reservation till förtrolighet.
  - B. Från ogillande till tolerans.
  - C. Från intresse till engagemang.
  - D. Från försiktighet till öppenhet.
- 
27. Vilket är sant om pojken?
- A. Han skolkar och tycker att hans far är sträng.
  - B. Han är son till en berömd soldat.
  - C. Han letar efter sin mor som har lämnat fadern.
  - D. Han är en indian som har förts bort från sin hemtrakt.
- <sup>x</sup>28. Raderna 83 till 86 kan sägas utgöra en av berättelsens vändpunkter. Vilken av följande meningar sammanfattar bäst denna förändring?
- A. Pojken beslutar sig för att han skall gå tillbaka till skolan.
  - B. John Deweck beslutar sig för att göra pojken orolig.
  - C. Pojken förstår att John Deweck inte är hans vän.
  - D. John Deweck förstår att han måste föra pojken till hans föräldrar.
- 
29. Tre av de följande ingår i beskrivningen av fontänen på rad 2 till 7. Välj den som INTE ingår.
- A. Den kommer stötvis.
  - B. Den är tilltalande.
  - C. Den är livlig.
  - D. Den kastar vattnet långt ut.
30. Vilket av följande ord på rad 25 är oväntat med hänsyn till den tidigare beskrivningen av John Deweck och fontänen?
- A. "satt",
  - B. "nu".
  - C. "ensam".
  - D. "våldsämhet".

31. Vilken av följande formuleringar på rad 83 till 85 ger en bild av fontänen som skiljer sig från beskrivningen på rad 2 till 7?

- A. "Med samma kraft som livet självt" (rad 83).
- B. "Sköt den upp" (rad 84).
- C. "Nedstänkta av vatten" (rad 84-85).
- D. "Hotande fåra" (rad 85).

<sup>x</sup>32. Vilken av följande tolkningar av de meningar som beskriver fontänen (rad 83 till 85) stämmer bäst överens med berättelsen som helhet?

- A. Fontänen påminner John Deweck om hans döda hustru.
- B. Fontänen påminner John Deweck om livet ute i världen.
- C. Fontänen påminner John Deweck om det sätt på vilket ungdomen upplever livet.
- D. Fontänen påminner John Deweck om riskerna med pojkens sjöresa.

<sup>x</sup>33. Vilket av följande påståenden om det som kännetecknar fontänen överensstämmer bäst med berättelsen som helhet?

- A. Den för tanken till den lycka vi förlorar när någon vi älskar dör.
- B. Den för tanken till livets hemlighetsfullhet och ålderdomens glädje.
- C. Den för tanken till de faror som möter personer som reser.
- D. Den för tanken till världens och ungdomens livfullhet.

---

34. Vilken av följande beskrivningar tycker du bäst karakteriserar pojkens känslor gentemot John Deweck i det stycke som börjar på rad 98?

- A. Tillit och beundran.
- B. Nervositet och fruktan.
- C. Ovilja och avsky.
- D. Fördragsamhet och uppskattning.

<sup>x</sup>35. Vilken eller vilka av följande formuleringar förstärker tydligast den förändring, som kommer efter rad 85?

- I. "Tunga moln seglade upp" (rad 89).
- II. "Fåglarna satt tysta" (rad 89).
- III. "utan att se sig omkring" (rad 98-99).

- A. Endast I.
- B. Endast III.
- C. Endast I och II.
- D. Endast II och III.

- <sup>x</sup>36. Vilket av följande framgår INTE av de två stycken, som handlar om färden till polisstationen (rad 98-102)?
- A. Att pojken förstod att han i själva verket ville stanna hemma.
  - B. Att pojken hade kommit att tro att den gamle mannen sympatiserade med honom.
  - C. Att pojken insåg, att John Deweck var som andra vuxna.
  - D. Att det som hände pojken kom som en fullständig överraskning.
- <sup>x</sup>37. Vilket av följande påståenden beskriver bäst relationen mellan de två styckena (rad 98-102)?
- A. Det första stycket beskriver vad som hänt innan berättelsens början, det andra beskriver resultatet av dessa händelser.
  - B. Det andra stycket förklarar pojkens handlingar, vilka beskrivs i det första.
  - C. Det första stycket beskriver den gamle mannen, det andra beskriver pojken.
  - D. Det andra stycket framställer en verklighet, som motsäger drömmen i det första.
- 
38. Tre händelser inträffar i slutet av berättelsen. Vilket av följande händer INTE?
- A. Pojken talar om för polisen vem han är och vad han gjort.
  - B. John Deweck ber pojken om förlåtelse.
  - C. Pojken talar om för John Deweck vad han förstår.
  - D. John Deweck försöker tala om för fadern vad Deweck själv lärt sig.
- <sup>x</sup>39. Det finns tre möjliga förklaringar av den sista meningen i berättelsen om man ser till innehållet i stort. Välj den förklaring som INTE är möjlig.
- A. John Deweck insåg, att han alltid skulle komma att bli ensam.
  - B. John Deweck var ledsen för vad han hade gjort.
  - C. John Deweck ville bo tillsammans med pojken och hans familj.
  - D. John Deweck insåg att han inte kunde återfå sin ungdom.

- N. Vi skulle vilja veta vad du personligen tycker om denna berättelse jämförd med andra du har läst. Om du tycker det är en av de bästa du läst, så markerar du +3. Om du anser, att det är en av de sämsta du läst, så markerar du -3.

Här har du skalan:

en av de bästa	bra	ganska bra	ganska dålig	dålig	en av de sämsta
+3	+2	+1	-1	-2	-3

---

Inför din markering vid N på ditt svarskort.

SLUT PÅ HÄFTE 8 Z